

Методологічні та теоретичні засади професійно-технічної освіти
Реферативний огляд видань за 2010 – 2013 рр.

Укладач: Кропочева Н. М., науковий співробітник відділу науково-реферативної інформації ДНПБУ імені В. О. Сухомлинського

В реферативному огляді подано узагальнену інформацію про рівень розробки проблеми без критичної оцінки її змісту укладачем огляду. Призначення даного дослідження – узагальнення тенденцій становлення та розвитку методологічних то теоретичних засад професійно-технічної освіти в сучасних соціально-економічних умовах. Обґрунтовано сучасні методологічні позиції щодо розвитку теорії і практики професійно-технічної освіти в контексті становлення системи неперервної освіти; розкрито відповідні закономірності, рушійні сили, суперечності у розробці моделі неперервної освіти фахівців ПТО як специфічної форми взаємодії особистих інтересів індивіда і соціально-економічних інтересів держави та визначенні головних суперечностей у потребах суб'єктів зазначеної взаємодії. Матеріал подано в наступній декомпозиції: "Методичні засади модернізації професійно-технічної освіти", "Розробка державних стандартів професійно-технічної освіти", "Інформатизація професійно-технічної освіти", "Формування професійної компетентності майбутніх фахівців професійно-технічної освіти", "Роль соціального партнерства у сфері професійно-технічної освіти", "Управління в системі професійно-технічної освіти".

При підготовці реферативного огляду було використано матеріали за 2011-2013 роки з реферативної бази даних "Україніка наукова" та галузевої реферативної бази даних Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського.

Методичні засади модернізації професійно-технічної освіти

Матеріали розділу розкривають питання впливу наслідків глобалізаційних тенденцій на професійну освіту: виникнення нових форм освіти, інтернаціоналізація освіти, зміна функцій держави в галузі професійної освіти, запровадження інноваційних технологій до освітнього процесу, диверсифікації систем професійної освіти (появи навчальних закладів нового типу).

Актуальні проблеми гуманітарної освіти в ПТНЗ: монографія / [авт.: Г. П. Васянович, С. М. Вдович та ін.] ; Нац. акад. пед. наук України. Львів. наук.-практ. центр проф.-техн. освіти. – Київ : Педагогічна думка, 2012. – 159 с.

Проаналізовано теоретичні основи гуманітарної підготовки учнів ПТНЗ, досліджено основні підходи до педагогіки як науки та мистецтва. Розглянуто теоретичні основи психологічної підготовки майбутнього

вчителя ПТНЗ, проблеми взаємодії педагогів та учнів, культури міжособистісних стосунків. Увагу приділено питанням культурологічної підготовки майбутніх фахівців, медичного забезпечення викладання дисципліни "Людина і суспільство", проблемам використання сучасних освітніх технологій у професійній підготовці майбутніх фахівців. Показано особливості підготовки спеціалістів до здійснення статевого виховання, сексуальної просвіти та превентивної діяльності в Україні.

Глобалізаційні процеси в єдиному освітньому просторі та їхній вплив на стратегічний розвиток професійної освіти / М. І. Пальчук // Педагогіка і психологія . – 2010. – № 1. – С. 38-49. – Бібліогр.: 20 назв. – укр.

З'ясовано вплив глобалізаційних процесів на стратегічний розвиток професійної освіти. Поняття глобалізації детерміновано як потік технології, економіки, знань, людей, цінностей та ідей, як завершення інтернаціоналізації, що охоплює всі сфери життя. Зазначено, що під впливом глобалізації якісних змін зазнають зміст і принципи професійної освіти, породжуючи певні проблеми і суперечності (проблеми гармонізації процесів глобалізації та регіоналізації, відповідності європейським тенденціям, стандартизації). Висвітлено наслідки впливу глобалізаційних тенденцій на професійну освіту: виникнення нових форм освіти, інтернаціоналізація освіти, зміни функцій держави в галузі профосвіти, упровадження інноваційних технологій до освітнього процесу, диверсифікація систем професійної освіти (поява навчальних закладів нового типу). Наведено ключові компетентності Робочої програми Європейської комісії: спілкування рідною та іноземною мовами, математична і базові компетентності в галузі науки і техніки, цифрова компетентність, уміння вчитися, міжособистісна, міжкультурна й соціальна компетентності, громадянська компетентність, підприємливість, культурна виразність.

Концепція професійних стандартів – як основа державних стандартів професійно-технічної освіти нового покоління / Ганна Лук'яненко // Зб. наук. пр. Ін-ту професійно-технічної освіти НАПН України НАПН України "Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка" / Ін-т професійно-технічної освіти НАПН України. – К., 2012. – Т. 3, ч. 2. – С.55-58. – укр.

Концепція створення професійних стандартів розкриває методичні засади розроблення професійних стандартів як основи державних стандартів професійно-технічної освіти. Провідним підходом у розробленні професійних стандартів є компетентнісний. Професійний стандарт складається із сукупності одиниць, які включають опис професійних та ключових компетенцій кваліфікованого робітника за певною професією. Концепція висвітлює етапи розроблення професійних стандартів та розкриває очікувані результати її впровадження.

Метод проектів у формуванні технологічної культури майбутніх кваліфікованих робітників / Ірина Дремова // Зб. Наук. пр. Ін-ту професійно-технічної освіти НАПН України “Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України Професійна педагогіка” / Ін-т професійно-технічної освіти НАПН України. – К., 2012. – Т.6, ч.1. – С. 35-65. – укр.

Розкрито актуальність застосування методу проектів у викладанні спецкурсів до дисциплін спецтехнологій у будівельних закладах профтехосвіти як провідної педагогічної умови формування технологічної культури майбутніх кваліфікованих робітників. Проаналізовано сутність понять: “технологічна культура учнів”, “проектування”, “метод проектів”, “технологічна діяльність”, “передові сучасні технології”. Визначено, що формування технологічної культури учнів ПТНЗ - найважливіша умова формування успішної особистості майбутнього кваліфікованого робітника – професіонала, в освітній галузі “Будівництво”, інтегральна особистісна освіта, яка поєднує в собі технологічні знання, вміння, навички сучасного високотехнологічного виробництва та особистісну спрямованість учня до даного виду діяльності, а також його готовність до відповідальності і за свої дії.

Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання : тези звітної наук.-практ. конф. за 2012 р. (м. Київ, 28 берез. 2013 р.). Т. 1 / Нац. акад. пед. наук України. Ін-т проф.-техн. освіти ; [за ред. В. О. Радкевич, Г. В. Єльнікової]. – Київ : ПТО НАПН України, 2013. – 258 с. – Бібліогр. у кінці ст.

Проаналізовано сучасний стан і перспективи розвитку професійно-технічної освіти (ПТО) в Україні. Визначено соціокультурні функції стандартизації освіти. Визначено соціально-економічні чинники впровадження інноваційних технологій навчання. Обґрунтовано нову парадигму оцінювання якості навчальних досягнень учнів ПТНЗ. Розкрито методологічні засади децентралізації управління ПТО. Запропоновано інноваційні підходи до підготовки кваліфікованих робітників металообробного профілю. Проаналізовано нормативно-правове забезпечення розвитку професійної майстерності практичного психолога ПТНЗ. Розкрито особливості використання компетентнісного підходу до професійної підготовки майбутніх операторів комп'ютерного набору. Висвітлено дидактичні аспекти використання Case Study технології у професійній підготовці кваліфікованих робітників аграрного профілю. Визначено критерії готовності майстрів виробничого навчання до професійного самовдосконалення. Охарактеризовано систему управління професійним навчанням у Великобританії. Увагу приділено сучасному інструментарію інформаційно-аналітичного забезпечення ПТО в Україні.

Професійно-технічна освіта крізь призму соціальних трансформацій / Ю. Зіньковський // Проф.-техн. освіта . – 2010. – № 4. – С. 5-6. – укр.

Актуалізовано проблему підняття престижу професійно-технічної освіти (ПТО) в суспільстві на рівні суспільно-державної, економічної, науково-педагогічної значущості. Висвітлено становище ПТО в Україні, суперечності його існування (попри високу потребу спеціалістів робітничих професій кількість студентів у закладах ПТО зменшується, у суспільстві знижується престиж людини праці тощо). Надано пропозиції щодо підтримки ПТО у країні: стримано розвивати вищу освіту й ефективно та швидко - ПТО, НАПН слід розробляти рекомендації щодо структурування переліку робітничих професій, створити умови для скасування рішень з приводу закриття ПТУ та ВПУ, розв'язати проблеми ідеологічного та структурного об'єднання середньої професійної освіти з базовою технічною, проблеми підручникотворення для ПТО тощо. Наголошено, що трудове виховання прищеплює молоді зібраність, дисциплінованість, увагу, відповідальність, працьовитість, сприяє профорієнтації.

Професійно-технічна освіта: сучасний стан, проблеми, перспективні напрямки / Н. М. Родіонова // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Пед. науки . – 2012. – № 4, ч. 1. – С. 31-36. – Бібліогр.: 8 назв. – укр.

Наведено результати дослідження сучасного стану, проблемних аспектів і перспектив розвитку професійно-технічної освіти (ПТО). Встановлено ключові зовнішні та внутрішні чинники, що завдають найсуттєвішого впливу на процеси розвитку професійно-технічної освіти. Проаналізовано сучасні особливості функціонування системи ПТО, визначено перспективні напрямки підготовки кваліфікованих робітників. Висвітлено питання розвитку науково-методичних положень стосовно підвищення ефективності управління в цій сфері.

Синергетика в освіті: контекст людиноцентризму : монографія / В. Г. Кремень, В. І. Ільїн; [Національна академія педагогічних наук України]. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 368 с.

У монографії досліджується проблема сучасного етапу розвитку інституту освіти в контексті синергетичного підходу, на основі якого формується новий стиль мислення і знання. Автори показують можливості і перспективи синергетичної парадигми у побудові моделей розвитку соціокультурних та освітніх процесів, місця в них смислового буття людини. В організації процесу навчання і виховання, особливо на стадії вибору професійного розвитку синергетика виступає як зміст і метод освітньої теорії і практики. Для створення цілісної креативної особистості, яка потрібна для "суспільства знань", освіта повинна більшою мірою враховувати досягнення сучасних концепцій самоорганізації і саморозвитку, які уособлює синергетика. Книга адресована всім, кого цікавлять проблеми освіти і людини в складному, непередбачуваному, глобальному просторі сучасного життя.

Структура мікромодулів інтегрованої навчальної дисципліни “Виробниче навчання” / М. І. Лазарєв, Н. В. Божко // Пробл. інж.-пед. освіти. – 2009. – № 24/25. – С. 149-157. – укр.

Розглянуто технологію створення інтегрованої навчальної дисципліни “Виробниче навчання” (структуру інтегрованої навчальної дисципліни, критерії відбору змісту навчального матеріалу) для підготовки кваліфікованих робітників з професії “Кравець” у професійно-технічних навчальних закладах.

Теоретико-методологічні основи прогнозування моделей професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників: автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / М. В. Анісімов; Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. – Черкаси, 2012. – 40 с. – укр.

Запропоновано теоретико-методологічне обґрунтування й експериментальну перевірку прогностичних моделей професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників. Виокремлено основні чинники комплексної технології побудови прогностичних моделей професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників з електро- й радіотехнічних професій. Виконано теоретичне узагальнення теми та запропоновано нове вирішення порушеної проблеми шляхом комплексного прогностичного підходу до побудови всієї моделі навчального процесу для електро- й радіотехнічних професій (кваліфікаційна характеристика, навчальний план, навчальна програма, підручник і навчальний посібник, технічні засоби навчання, методичні матеріали для учнів і викладачів та інші матеріали). Результати дослідження дали змогу розробити та випробувати в навчальному процесі моделі фахової підготовки майбутніх кваліфікованих робітників для чотирьох професій.

Розробка державних стандартів професійно-технічної освіти

Розкрито методичні засади концепції створення професійних стандартів як основи державних стандартів професійно-технічної освіти, етапи розроблення професійних стандартів та очікувані результати її впровадження. Визначено правові, організаційні та фінансові засади функціонування і розвитку системи професійно-технічної освіти, яка забезпечує розвиток, виховання і навчання дитини, ґрунтується на поєднанні сімейного та суспільного виховання, досягненнях вітчизняної науки, надбаннях світового педагогічного досвіду, сприяє формуванню цінностей демократичного правового суспільства в Україні.

Актуальні аспекти розвитку освіти в Україні: економіка, професійна підготовка, дистанційне навчання: [монографія] / Л. Л. Ляхоцька, О. В. Величко, О. М. Гедиш, О. В. Лященко; ред.: В. В. Олійник; НАПН України, Ун-т менедж. освіти. – К. – Донецьк : УМО : Світ кн., 2012. – 184 с. – укр.

Розглянуто проблеми розвитку освіти за ринкових умов. Викладено особливості функціонування ринку освітніх послуг в Україні. Досліджено механізм бюджетного забезпечення розвитку освіти в Україні. Запропоновано вдосконалення умов фінансування вищої освіти як основного чинника підготовки фахівців. Розкрито проблеми та перспективи розвитку професійно-технічної освіти в Україні. Висвітлено перспективи впровадження дистанційного навчання у систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників профтехосвіти.

Взаємозв'язок освіти та зайнятості населення України в умовах ринкової економіки: пошук узгодженості / Ю. Вітренко // Вища школа. – 2013. – № 3. – С. 7-18. – Бібліогр.: 9 назв. – укр.

Розкривається роль Національної рамки кваліфікацій як дієвого інструменту подолання неузгодженості розвитку освіти та визначення потреб ринку праці у кваліфікованих кадрах. Висловлюється переконання, що Національна рамка кваліфікацій повинна містити положення щодо необхідності узгодження класифікації галузей освіти (напрямів підготовки кадрів) із класифікатором видів економічної діяльності.

Державні стандарти професійно-технічної освіти / Д. В. Табачник // Проф.-техн. освіта: наук.-метод. журн. – Київ: Педагогічна преса, 2013. – № 2. – С. 4-5.

Проаналізовано результати впровадження державної стратегії та політики в галузі професійно-технічної освіти у 2012 році. Визначено місце упровадження державних стандартів професійно-технічної освіти в Державній цільовій програмі розвитку професійно-технічної освіти на 2011-2015 рр. Наголошено на налагодженні взаємодії усіх ланок виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та громадських організації у забезпеченні прогресу професійно-технічної освіти в Україні. Доведено необхідність глибокого вивчення сфери виробництва та її тенденцій для передбачення потреби у професіях та кваліфікованих працівниках. Відзначено переваги внесення змін до “Класифікатора професій” на можливість запровадження навчання за новими технологіями.

Методологічні аспекти розроблення стандартів, заснованих на компетенціях / Л. Лук'янова // Проф.-техн. освіта . – 2011. – № 1. – С. 18-20. – Бібліогр.: 4 назви. – укр.

Як фактор зростання якісних показників підготовки кадрів запропоновано впровадження державних стандартів професійної освіти нового покоління, наближених до європейських. Професійний стандарт (ПС) визначено як багатофункціональний нормативний документ, який визначає систему показників у вигляді компетенцій для різних кваліфікаційних рівнів і дозволяє визначити ступінь відповідності професійній діяльності робітника вимогам виробництва (сфери послуг), є ключовим механізмом саморегулювання ринку праці. Розкрито методологію розроблення ПС, її

складові та принципи в цілому й у розробленні ПС зокрема (принцип урахування особливостей постіндустріального суспільства, урахування міжнародних тенденцій в галузі розроблення ПС, вимірюваність вимог та єдині критерії їх формулювання, визначення у стандартах тільки основних трудових функцій за галузями професійної діяльності, основа ПС - взірці кращої практики). Зазначено, що процедуру розроблення ПС засновано на методі функціонального аналізу, а саме на виявленні функцій, які мають виконуватися в кожній конкретній галузі професійної діяльності, після чого складається так звана функціональна карта, а виявлені функції стануть основою розроблення ПС і в підсумку - програми навчання, оскільки становлять сукупність компетенцій робітника. Вироблено зауваження щодо розроблення освітніх стандартів і освітніх програм.

Нормативно-правове забезпечення розв'язання суперечностей безперервної освіти / Наталія Семенюк // Вища освіта України : теорет. та наук.-метод. часоп. – 2013. – № 2. – С. 26-32. – Бібліогр.: 11 назв. – укр.

Досліджено суперечності інноваційного розвитку національної системи безперервної освіти, зокрема невідповідність нормативних ініціатив держави готовності державного апарату до реалізації цих ініціатив, невідповідність певних начальних компонентів навчального закладу реаліям сучасної економіки, відсутність попиту на інтелектуальний потенціал фахівців у державі, невизначеність та неструктурованість основних системотворчих суб'єктів. Визначено основні напрями розвитку правового поля безперервної освіти: дотримання державних та міжнародних освітніх стандартів і вимог ринку праці, відповідність обсягів підготовки фахівців потребам виробництва, забезпечення в цілому функціонування системи підвищення кваліфікації, нормативно-правове забезпечення, удосконалення структури управління системою навчання, здійснення на базі ПТУ та ВНЗ професійного навчання працівників, забезпечення економічної зацікавленості підприємств у своєчасній підготовці, професійне навчання відповідно до попиту на ринку праці на основі класифікатора професій, підготовка типових навчальних планів, економічна зацікавленість навчальних закладів у якісному здійсненні підвищення кваліфікації, організація міжнародного співробітництва у підготовці та підвищенні кваліфікації працівників.

Реалізація основних завдань міжвідомчої робочої групи з питань розроблення та впровадження державних стандартів ПТО / В. В. Супрун // Проф.-техн. освіта : наук.-метод. журн. – 2013. – № 2. – С. 6-7.

Проаналізовано кореляції між типом економічної системи суспільства та орієнтирами професійної освіти. Визначено принципи врахування економічних реалій в формуванні та розробці державних стандартів професійної освіти. Описано процеси доопрацювання та доповнення Національного класифікатора України ДК. Наголошено на потребі приведення Державного переліку професій з підготовки кваліфікованих

робітників у відповідність до Національного класифікатора ДК. Висвітлено заплановані роботи із розробки та уточнення проектів державних стандартів професійно-технічної освіти. Виявлено переешкоди у процесах розробки державних стандартів професійної освіти.

Система освіти Черкащини готова до впровадження нових державних стандартів : із матеріалів виступу на серпневій конференції працівників освіти Черкаської області / Г. М. Гаврилюк // Пед. вісн. : наук.-метод. журн. – 2012. – № 4. – С. 2-19.

Висвітлено освітній простір Черкаської області. Досліджено проблеми дошкільної освіти, загальної середньої освіти, професійно-технічної освіти, проблеми дітей-сиріт та дітей з вадами здоров'я. Висунуто пропозиції щодо працевлаштування молодих вчителів та їх заохочення до роботи в школах. Запропоновано шляхи впровадження комп'ютерних класів в молодших навчальних закладах, підключення до всевітньої мережі інтернет. Розглянуто ситуацію з медалістами, які на зовнішньому незалежному оцінюванні не підтверджують своїх знань. Особливу увагу звернено на студентів професійно-технічних закладів, яким на час проходження практики підприємці не платять заробітну плату у повному обсязі. Зауважено, що збереження і оновлення матеріально-технічної бази навчальних закладів – важливий чинник доступу до якісної освіти. Відмічено, що в багатьох школах проводиться якісний ремонт. Зафіксовано, що відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 22.11. 2004 № 1591 «Про затвердження норм харчування у навчальних та оздоровчих закладах» стовідсотково забезпечувалися безкоштовним харчуванням усі учні початкових класів, діти – сироти та позбавлені батьківського піклування, діти із малозабезпечених сімей. Враховано, що за умов обмеженого фінансування у більшості навчальних закладів недостатньо поповнюється книжковий фонд. Констатовано, що у розвитку освіти важливе значення відіграє спонсорська допомога, особливо у сільських населених пунктах. Стан освіти Черкаської області.

Сучасна професійно-технічна освіта в контексті МСКО / Г. І. Лук'яненко // Педагогіка і психологія. – № 1. – С. 49-53. – укр.

Розкрито сутність Міжнародної стандартної класифікації освіти (МСКО) як інструменту для порівняльного аналізу освітніх програм на різних рівнях. Охарактеризовано модель стандартів, що розробляються на основі модульно-компетентнісного підходу, зорієнтованого на результати навчання – набуття особою певних компетенцій для здійснення трудової діяльності. Показано тенденції в узгодженні типових програм навчальних модулів – складових ДСПТО – з МСКО.

Інформатизація професійно-технічної освіти

Зосереджено увагу на ролі сучасних засобів інформаційних технологій (ІКТ) у здійсненні професійної підготовки фахівців у системі професійно-технічної освіти. реалізовувати освітні технології на принципово новому рівні, що покращує засвоєння навчального матеріалу, сприяє формуванню професійних умінь і навичок у майбутніх робітників, а також орієнтованих на творчий розвиток учнів.

Веб-сайт ПТНЗ як ефективний інструмент Інтернет-маркетингу / І. М. Савченко, К. Б. Мірошніченко // Професійно-технічна освіта. – 2012. – № 4. – С. 9-13. – Бібліогр.: 11 назв. – укр.

Виявлено позитивні і негативні сторони створення web-сайтів для ПТНЗ. Окреслено основні функції створення web-сайтів професійних училищ. Проаналізовано результати на кращій web-сайт серед професійно-технічних навчальних закладів м. Києва. Виявлено основні помилки при розробці сайтів, зокрема дилетантський підхід та непродуманість контенту; відсутність необхідної візуальної ідентифікації; тривале завантаження сайту і сторінок; відсутність лаконічності при поданні інформації; відсутність інтерактивних елементів та пропозицій щодо надання комерційних послуг ПТНЗ. Наведено рекомендації подолання недоліків, що мають місце в практиці створення сайтів навчальних закладів.

Взаємодія професійно-технічних і позашкільних навчальних закладів з розвитку творчого потенціалу учнів / Л. Сліпчишин // Молодь і ринок. – 2011.– № 10. – С. 33-36. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.

Показано можливості професійно-технічного навчального і позашкільного закладів (ПЗ) у формуванні творчої особистості учнів ПТНЗ. Акцентовано увагу на тому, що процес соціалізації учня як майбутнього фахівця є важливим для майбутнього професійного фаху, в якому повинні враховуватись як суб'єктивні, так і об'єктивні чинники. Відмічено зростання значення діяльності позашкільних закладів як важливого компоненту освітньої та культурної сфери, навчальний процес в яких ґрунтується на принципах гуманістичної особистісно-орієнтованої педагогіки. Розглянуто особливості педагогічного процесу такого ПЗ як Будинок техніки. З огляду на досвід функціонування гуртків технічної творчості і наявність проблем, які виникли вже в сучасних умовах, запропоновано шляхи їх розв'язання і визначено перспективність напряду дослідження, пов'язаного з такою формою організації як мала технічна академія для учнів професійних шкіл і розробкою необхідного методичного і навчально-методичного забезпечення для її функціонування.

Використання засобів інформаційно-телекомунікаційних технологій у системі професійно-технічної освіти / С. Кізім // Педагогіка і психологія проф. освіти . – 2008. – № 4. – С. 173-178. – Бібліогр.: 8 назв. – укр.

Зосереджено увагу на ролі сучасних засобів інформаційно-телекомунікаційних технологій (ІТКТ) у здійсненні професійної підготовки

фахівців у системі професійно-технічної освіти. Зроблено висновок про те, що використання засобів ІТКТ дозволяє реалізовувати освітні технології на принципово новому рівні, що покращує засвоєння навчального матеріалу, сприяє формуванню професійних умінь і навичок у майбутніх робітників, а також орієнтованих на творчий розвиток учнів.

Експериментальна перевірка ефективності методики формування професійно-етичної культури майбутніх фахівців у медичних коледжах / Ю. Гуменюк-Колісник // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2011. – № 6. – С. 103-114. – Бібліогр.: 7 назв. – укр.

Узагальнено результати експериментальної роботи щодо формування професійно-етичної культури майбутніх медиків, сформованість якої визначалася за особистісним, медико-професійним, соціально значущим аспектами, відповідними компонентами. Проаналізовано рівні сформованості даних аспектів вимогам до професійно-етичної культури студентів. Визначено її результативність та ефективність розроблених науково-педагогічних програм гуманітарної підготовки. Констатовано актуальність впровадження запропонованих інновацій у педагогічну практику підготовки медичних працівників. Окреслено подальші напрями наукових розвідок досліджуваної проблеми.

Забезпечити конкурентоспроможність майбутніх зварників / Б. Є. Патон // Професійно-технічна освіта. – 2011. – № 3. – С. 17-25. – Бібліогр.: 3 назви. – укр.

На прикладі роботи міжгалузевого навчально-атестаційного центру Інституту електрозварювання розглянуто досвід професійної підготовки зварників, окреслено шляхи співпраці фахівців Інституту електрозварювання імені Є. О. Патона з науковцями Інституту професійно-технічної освіти НАПН України та Федерацією роботодавців і Товариством зварників України в рамках проекту міжнародної організації праці “Впровадження гнучких програм професійного навчання для безробітних” та Українсько-німецького проекту “Підтримка реформ профтехосвіти в Україні”. Акцентовано увагу на відповідності змісту Державного стандарту професійно-технічної освіти за професією “Зварник” міжнародним вимогам допрофесійної підготовки зварників, що забезпечить визнання на міжнародному рівні кваліфікацій, присвоєних в Україні.

Зміст формування готовності педагогів ПТНЗ до професійної діяльності в умовах децентралізації управління професійним навчанням / Г. Русанов // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2011. – № 6. – С. 208-214. – Бібліогр.: 9 назв. – укр.

Охарактеризовано зміст і напрями підготовки та визначено особливості управління якістю професійної діяльності педагогічних працівників професійно-технічної освіти. Констатовано необхідність оновлення змісту формування готовності педагогів ПТНЗ до професійної

діяльності в умовах децентралізації управління. Визначено компоненти вдосконалення управління ПТНЗ в процесі підготовки робітничих кадрів, серед яких основним є дидактична компетентність. Встановлено основні завдання науково-методичної роботи в ПТНЗ, яка може поєднувати в собі індивідуальні, групові, колективні форми її організації і може мати традиційний або нетрадиційний (інноваційний) характер.

Значення інноваційних процесів у формуванні професійної компетентності молодших спеціалістів / Л. Балдич, Д. Куртяник // Молодь і ринок.–2010.– № 12. – С.284-286. – Бібліогр.: 14 назв. – укр.

Розглянуто механізми впровадження компетентнісного підходу під час підготовки молодших спеціалістів в контексті інноваційного розвитку вищого навчального закладу I-II рівнів акредитації, необхідною умовою реалізації якого є процес комп'ютеризації навчально-виховної, методичної і адміністративної сфер діяльності ВНЗ, що є основним принципом впровадження інформаційно-комунікаційних технологій. На прикладі запровадження модульно-рейтингової системи організації навчального процесу у Рівненському державному аграрному коледжі доведено доцільність і ефективність цієї технології в умовах створення ступеневої освіти.

Інноваційна регіональна модель підготовки галузевих кадрів / Т. Г. Постолян // Наука і освіта : наук.-практ. журн. Півд. наук. Центру НАПН України. – 2012. – № 8(Педагогіка). – С. 126-129. – укр.

Розглянуто галузевий кластер як конкурентоспроможну організаційну форму підготовки кадрів для сільськогосподарського сектору народного господарства. На прикладі виноградної галузі Одеської області розроблено та апробовано модель науково-навчально-виробничого центру підготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів. Наведено його структурні компоненти, взаємодія яких можлива на основі випробувально-демонстраційних комплексів технологій, машин та обладнання, специфічного для певної галузі сільськогосподарського виробництва. Підкреслено переваги оперативного управління та взаємодії всіх підсистем цієї інноваційної моделі. Актуальним, на думку автора, є оновлення матеріально-технічної бази науково-дослідних установ, яка концентруватиметься в науково-навчально-виробничому центрі.

Інформаційно-комунікаційні технології в професійно-технічній освіті / О. В.Флярковська // Проф.-техн. освіта: наук.-метод. журн. – Київ: Педагогічна преса, 2013. – № 2. – С. 13-15. – укр.

Висвітлено основні завдання професійно-технічної освіти в їх пов'язаності із сучасними тенденціями суспільного розвитку. Наголошено на провідному значенні інформаційно-комунікаційних технологій для застосування індивідуального підходу навчання в професійно-технічних закладах освіти. Проаналізовано стан матеріального забезпечення

професійно-технічних закладів освіти комп'ютерами та можливість використання їх для вдосконалення умінь а навичок. Виявлено основні мотиви використання інформаційно-комунікаційних технологій учнями ПТНЗ в навчальному процесі та у вільний від навчання час. Розглянуто аспекти використання інформаційно-комунікаційних технологій викладачами ПТНЗ. Результати дослідження матеріально-технічного забезпечення ПТНЗ комп'ютерами та рівнем і формами користування ІКТ та Інтернетом серед учнів та викладачів ПТНЗ викладені на діаграмах. Доведено, що відсутність вільного доступу до ІКТ знижує ефективність вітчизняної професійно-технічної освіти.

Маркетинговий підхід в діяльності професійно-технічного навчального закладу / М. Копельчак // Молодь і ринок . – 2011. – № 2. – С. 160-164. – Бібліогр.: 4 назв. – укр.

Висвітлено проблеми організації професійної підготовки робітників у професійно-технічному навчальному закладі з використанням маркетингового підходу. Враховано результати проведеного нами дослідження, що показали впровадження нової функціональної моделі, яка базується на організації маркетингових досліджень дозволяє значно підвищити якість підготовки сучасних робітників і молодших спеціалістів, допомагає стати їм конкурентоспроможними на ринку праці та сприяє підвищенню рейтингу училища.

Підготовка кваліфікованих робітників в умовах ПТНЗ гірничого профілю / Т. І. Стойчик // Професійно-технічна освіта. – 2012. – С.34-36. – Бібліогр.: 4 назви. – укр.

Проаналізовано досвід впровадження дуальної системи підготовки кваліфікованих робітників в Криворізькому професійному гірничо-технологічному ліцеї. Висвітлено шляхи оптимізації якості підготовки фахівців в цьому навчальному закладі, який увійшов до складу науково-навчально-виробничого комплексу, членами якого є вищі навчальні заклади та промислові підприємства Кривого Рогу. Констатовано взаємозв'язок зміни організаційно-педагогічних засад, зокрема матеріально-технічного забезпечення; удосконалення змісту галузевих вимог; підвищення рівня професійної компетентності та системної співпраці роботодавців із ПТНЗ гірничого профілю.

Роль соціального партнерства в забезпеченні професійно спрямованого навчання кваліфікованих робітників у ПТНЗ / Л. І. Короткова // Професійно-технічна освіта. – 2012. – № 4.– С. 13-16. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.

Проаналізовано роль соціального партнерства щодо забезпечення професійно спрямованого навчання кваліфікованих робітників у діяльності ПТНЗ. Викладено різноманітні форми співпраці між соціальними партнерами та педагогічними колективами училищ. Досліджено та визначено рівень знань, умінь, компетенцій сучасного кваліфікованого

робітника швейного та перукарського напрямів. На основі узагальнення даних моніторингу підприємств створено методичку аналізу ринку праці швейного та перукарського профілю для розробки стандартів у відповідних сферах праці та професійно-технічній освіті; обґрунтовано необхідність оновлення змісту кваліфікаційних характеристик професій швейного та перукарського профілів. Розроблено проект професійного стандарту з професії “Кравець”, здійснено апробацію експериментального навчального плану за модульно-компетентнісною методикою.

Структурний аналіз професійної компетентності майбутніх операторів комп’ютерного набору / М. О. Мілохіна // Професійно-технічна освіта. – 2012. – № 4. – С. 37-39. – Бібліогр.: 3 назви. – укр.

Зроблено структурний аналіз професійної компетентності майбутніх операторів ПК. Визначено структурні складові професійної компетентності: мотивація учнів до набуття професії; комплекс знань, набутих учнем; уміння та навички, набуті під час навчання; особистісні якості, ставлення до професійної діяльності. Вміщено ілюстративний матеріал щодо візуалізації етапів та складових когнітивного, діяльнісного та особистісного компонентів професійної компетентності. Отже, професійна компетентність охоплює соціальний і технічний аспекти, які ускладнюють професійну підготовку, але забезпечують професійну адаптацію майбутніх фахівців.

Управління професійною підготовкою: понятійно-термінологічний апарат і організаційна структура / М. Копельчак // Молодь і ринок.–2010. – № 12. – С. 20-22. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.

Висвітлено проблему понятійно-категоріального апарату та взаємозв’язок між структурними елементами системи управління (СУ) професійною підготовкою робітників. Наведено структурну схему взаємозв’язків категорій управління та принципову схему побудови СУ. На основі аналізу літературних джерел з проблем управління засвідчено, що на практиці найширше використовуються такі інструменти управління: ієрархія, культура, ринок. Розглянуто та визначено сутність терміну “управління освітою” в контексті авторського дослідження, відмічено відсутність інформативного наповнення Закону “Про професійно-технічну освіту” в аспекті розкриття структури професійно-технічних навчальних закладів та основних положень щодо управління ними. Рекомендовано розв’язання проблеми понятійно-термінологічного апарату на основі системно-комплексного підходу.

Фундаменталізація змісту ПТО – умова підготовки професійно мобільного кваліфікованого робітника / Л. Л. Сушенцева // Професійно-технічна освіта. – 2012. – № 4. – С. 21-24. – Бібліогр.: 3 назви. – укр.

Виокремлено та охарактеризовано наступні тенденції розвитку професійно-технічної освіти: фундаменталізація, індивідуалізація,

гуманізація, гуманітаризація. Визначено три потенційно рівноправні компоненти одного рівня: фундаментальність, гуманістична орієнтація і практична спрямованість цілісності змісту освіти. На прикладі програми курсу “Технологія виготовлення інструментів” конкретизовано та встановлено основні професійні вимоги до базових понять з курсу “Фізика” та “Матеріалознавство” для дотримання принципу випередження освоєння фундаментальних понять щодо вивчення спеціальних понять, які на них ґрунтуються; принципу безперервності на основі ускладнення понять про фізичні властивості; принципу варіативності – для переходу з одного рівня підготовки на інший. Розкрито закономірності суспільно-політичного, наукового та морального розвитку, характерні сучасному періоду розвитку суспільства.

Формування професійної компетентності майбутніх фахівців

Вміщено інформаційний масив реферативної інформації, тематикою якого є узагальнення досвіду вирішення проблем підготовки фахівців, не тільки технічно ерудованих в конкретній професійній галузі, й здатних до професійного вдосконалення, використання нових знань у конкретній виробничій діяльності, для розв’язання технологічних проблем, створення необхідних організаційно-педагогічних умов для формування у майбутніх кваліфікованих робітників фундаментальних знань і вмінь, спрямованих на сприйняття наукової картини навколишнього світу, інтелектуальний і культурний розвиток, неперервне професійне самовдосконалення. Висвітлено процеси організації ступеневої освіти шляхом інтеграції рівнів професійної освіти через створення навчальних комплексів, визначено цілі та основні завдання їх функціонування.

Арт-технології: активізація творчого та духовного потенціалу особистості у професійному самовизначенні учнівської молоді ПТНЗ / К. С. Злочевська // Професійно-технічна освіта. – 2011. – N 3.– С. 27-29. – Бібліогр.: 9 назв. – укр.

На основі історичного екскурсу та аналізу творчих робіт учнів представлено діагностичну арт-методику “Цеховий знак”, розкрито її зміст, експериментально досліджено та констатовано низький рівень обізнаності учнів зі світом професій, вміння знайти пріоритетні характеристики для професії і вміння їх презентувати. Охарактеризовано ознаки арт-технологій: економічність, глибина отриманої інформації, універсальність, відтворення невербальними засобами спілкування свого емоційного стану, виявлення ресурсних можливостей подальшого особистісного розвитку. Визначено можливості її використання в професійному самовизначенні молоді, через поєднання мистецтва та реальності в алегоріях, символах і знаках, що є сутнісною ознакою синтезу арт-методів і арт-технологій.

Децентралізація управління професійно-технічною освітою: монографія / авт. кол. В. І. Свистун, Д. Д. Айстраханов, Г. В. Єльнікова та інші. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 356 с.

Досліджено проблему професійної освіти і навчання в умовах ринкової економіки, в основі якої – розвиток якості робочої сили як ключової умови розвитку людських ресурсів. Проаналізовано концепт “ринок праці” як педагогічну категорію “ринок”. Виокремлено підходи до визначення дефініції “ринок”. Спрогнозовано необхідні умови для розв’язання нових завдань, пов’язаних із змінами на ринку праці, урахуванням динаміки формування робочої сили, поєднання економічних й психолого-педагогічних засад у роботі з різними категоріями населення.

Запрошуємо до співробітництва з питань енергоефективності / А. І. Михайличенко, В. Б. Байдулін // Професійно-технічна освіта. – 2011. – № 3. – С. 32-33. – укр.

У рамках виконання українсько-німецького Проекту “Реформа професійної освіти з урахуванням енергоефективності” запропоновано до розгляду зміст навчального предмета “Основи енергоефективності”, який апробовано у ПТНЗ України та внесено до “Типової базисної структури навчальних планів для підготовки кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах”. Представлено “Методичні рекомендації щодо організації занять з енергоефективності”, структуру посібника “Професійна підготовка кваліфікованих робітників з урахуванням енергоефективності”, розробленого науковцями Інституту професійно-технічної освіти НАПН України, в якому висвітлено як загальні, так і галузеві питання з енергоефективності.

Інноваційні процеси у неперервній професійній освіті / Д. В. Табачник // Професійно-технічна освіта. – 2011. – № 3. – С. 4-5. – укр.

Висвітлено співпрацю у підготовці робітничих кадрів для зварювального виробництва професійно-технічних навчальних закладів з Інститутом електрозварювання імені Є. О. Патона НАПН України. Розглянуто актуальні питання соціального партнерства Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України з Національною академією наук України, Національною академією педагогічних наук України, органами виконавчої влади, роботодавцями, навчальними закладами та громадськими організаціями. Окреслено основні напрями створення системи забезпечення якості професійно-технічної освіти та вказано на необхідність активізації інноваційних процесів у сфері неперервної професійної освіти.

Інноваційна технологія підвищення якості управління розвитком освіти / І. В. Гириловська // Професійно-технічна освіта. – 2011. – № 3. – С. 23-24. – Бібліогр.: 6 назв. – укр.

Розкрито проблему якості підготовки кваліфікованих робітників, впровадження інноваційних технологій в ПТНЗ, а саме, технології

бенчмаркінгу (“експертний стандарт”), розглянуто його структуру і методику проведення в сфері ПТО. Наведено етапи процесного бенчмаркінгу, які проілюстровано на схемі. Представлено переваги використання бенчмаркінгу в ПТНЗ, основною із яких є те, що організація вчиться змінюватися без серйозних порушень власної структури. Необхідною умовою впровадження даної методики є розробка стандарту щодо проведення бенчмаркінгу, форм, адаптованих до професійно-технічної освіти в Україні.

Компетентнісний підхід у підготовці молодших спеціалістів у технічному коледжі Національного університету водного господарства та природокористування / М. Яцков, Л. Осадча // Професійно-технічна освіта. – 2011. – № 3. – С. 257-259. – Бібліогр.: 4 назви. – укр.

Висвітлено етапи впровадження компетентнісного підходу у підготовці молодших спеціалістів, зокрема кредитно-трансферної системи; створення робочих навчальних програм дисциплін та всіх видів практик, кожен з яких можна розділити на три рівні готовності випускника до виконання функціональних обов'язків: перший – елементарні практичні уміння; другий – компетентність виконання роботи на функціональному рівні за готовими алгоритмами, технологіями; третій – готовність до креативної праці, особливо в науково-дослідницькій компетентності. Підкреслено, що соціальна активність майбутнього фахівця формується в інституціях студентського самоврядування, забезпечує в них формування особистісних, соціальних, професійних, інформаційних та культурних компетентностей, навчаючись неперервної протягом усього життя.

Мовна підготовка як умова професійної адаптації учнів професійно-технічних навчальних закладів: навч.-метод. посіб. / С. М. Вдович, О. В. Палка; Нац. акад. пед. наук України, Львів. наук.-практ. центр проф.-техн. освіти. – К. : Пед. думка, 2012. – 135 с. – Бібліогр.: с. 126-135. – укр.

Розглянуто теоретичні основи професійної адаптації, критерії визначення її ефективності, співвідношення професійної адаптації та професійної орієнтації. Визначено можливості та проблеми професійної адаптації учнівської молоді у ПТНЗ, показано особливості її мовної підготовки. Проаналізовано сучасні методики та основні підходи до викладання курсу англійської мови з професійною метою. Надано відомості про можливості впровадження інноваційних методів і новітніх педагогічних технологій у мовну підготовку учнів ПТНЗ.

Напрями реформування системи професійно-технічної освіти в умовах європейської інтеграції (досвід, аналіз, прогнози) : Колективна монографія / Авторський колектив: В. М. Аніщенко, Д. О. Закатнов, С. І. Здіорук, С. Ф. Клепко, В. О. Радкевич, В. А. Савченко, І. М. Савченко, В. Скульська, І. М. Стариков. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 188 с.

Розглянуто теоретичні основи модернізації та реформування системи професійно-технічної освіти (ПТО) України. Сформульовано практичні рекомендації щодо вдосконалення функціонування як системи ПТО в цілому, так і професійно-технічних НЗ. В основу запропонованої сукупності заходів щодо реформування та модернізації ПТО покладено особистісно орієнтовану парадигму освіти та компетентнісний підхід до підготовки кваліфікованих робітників. Висвітлено організаційно-педагогічні засоби підвищення ефективності процесу управління ПТО, запропоновано рекомендації щодо вдосконалення нормативно-правового забезпечення функціонування системи ПТО.

Педагогічні засади організації професійного навчання на виробництві: монографія / [Аніщенко В. М., Герганов Л. Д., Байдулін В. Б., Михайличенко А. М. та інші]: під ред. В. О. Радкевич. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 256 с.

Розглянуто підприємство як об'єкт дослідження, його призначення у суспільстві й організацію виробництва. Наведено структуру виробництва та показано в ній місце трудових ресурсів та їх роль у ефективній діяльності підприємства. Сформульовано концепцію "життєвого циклу товару" та пов'язаного з ним життєвого циклу технології, професії та кваліфікації робітників. Ця концепція диктує необхідність своєчасного та безперервного підвищення кваліфікації робітничого персоналу, який зможе ефективно працювати за умов модернізованого виробництва. Проведено аналіз комплексної підготовки виробництва, у процесі якої формуються вимоги до робітничого персоналу. Висвітлено різні варіанти забезпечення виробництва робітничим персоналом. Визначено місце професійної та професійно-технічної освіти у загальній системі освіти України. Показано, що їх взаємоузгоджений розвиток впродовж більш, ніж століття, став тією рушійною силою, що змогла в свій час, за порівняно короткий термін, за складних умов досягнути значних успіхів в індустріалізації країни, у космічній галузі та інших галузях науки та техніки. Розглянуто основні компоненти дидактичних систем. Показано, що модульна система містить всі складові дидактичних систем. Визначено шляхи подолання некомпетентності виробничого персоналу. Запропоновано взаємодію підприємств і навчальних закладів за сучасних умов, спрямовану на підвищення якості підготовки кваліфікованих робітників. Розглянуто сучасні тенденції професійного навчання таких робітників за умов виробництва. Процес одержання визначеного рівня професійного навчання розглянуто як навчальний процес. Проведено аналіз різних підходів до управління навчальним процесом, наведених у педагогічній літературі та показано, що всі вони базуються на класичній теорії та практиці управління.

Педагогічні можливості гуртожитку ПТНЗ / В. І. Заєць // Педагогіка і психологія педагогічної освіти. – 2012. – № 3. – С. 30-31. – укр.

Розглянуто роль і значення гуртожитку професійно-технічного навчального закладу як педагогічної структури, яка впливає на формування особистості, окреслено його соціально-педагогічні функції: створення матеріально-побутових умов, формування комунікативних якостей, розвиток між особою взаємодії. Відзначено актуальність виховної роботи в навчальних закладах професійно-технічної освіти, основою якої є фундаментальні морально-етичні цінності, формування яких має пріоритетне значення для особистісного й суспільного розвитку. Констатовано, що у вирішенні проблем виховання учнів в ПТНЗ, забезпеченні комплексності і нерозривності навчально-виховної роботи є діяльність гуртожитків ПТНЗ.

Професійна майстерність педагогічних працівників як умова формування компетентності фахівців С. Г. Кіндзерська / Професійно-технічна освіта. – 2011. – № 3. – С. 10-13. – Бібліогр.: 6 назв. – укр.

Проаналізовано окремі аспекти розвитку професійної майстерності викладачів, вихователів та майстрів виробничого навчання у закладах професійно-технічної освіти для формування ключових компетенцій майбутніх фахівців ресторанного сервісу в контексті оптимізації системи науково-методичної роботи. Розглянуто змістове наповнення категорій “професійна компетентність педагога”, “педагогічна майстерність”, “кваліфікація” та відзначено значення використання нестандартних форм проведення навчально-виховного процесу. Окреслено шляхи оптимізації професійного самовдосконалення педагога, роль самоосвіти педагога як провідної форми вдосконалення професійної компетентності, суть якої полягає в ознайомленні з новітніми педагогічними та психологічними дослідженнями, пошуку нових прийомів у методиці та організації навчально-виховного процесу.

Профтехосвіта України ХХ – початок ХХІ століть: енциклопедичне видання / ав.: Нестерова Л. В., Стременко Л. О.; за заг. ред. Л. Нестерової. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 128 с.

Наведено матеріали, одержані за результатами дослідження НДР "Науково-методичні засади професійної підготовки кваліфікованих робітників". Подано нормативно-документальні джерела, на основі яких здійснювалась інноваційна діяльність в закладах системи професійно-технічної освіти на початку ХХІ ст., а також аналіз інноваційної діяльності суб'єктів професійно-технічної освіти в регіонах. Наведено приклади проектів такої діяльності педагогічних колективів в досліджуваних ПТНЗ.

Система ступеневої професійної освіти в навчально-методичних комплексах: деякі аспекти функціонування / М. Пікула // Нова пед. думка : наук.-метод. журн. – 2013. – № 1 ч. 1 (Матеріали ХІ Міжнародної науково-методичної конференції "Забезпечення наступності змісту в системі

ступеневої вищої та післядипломної освіти"). - С. 91-93. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.

У контексті вирішення проблемних питань, що виникли у сфері професійної освіти, розглянуто освітньо-кваліфікаційні рівні вітчизняних освітніх закладів, які здійснюють професійну підготовку фахівців. Висвітлено процеси організації ступеневої освіти шляхом інтеграції рівнів професійної освіти через створення навчальних комплексів, визначено цілі та основні завдання їх функціонування. Представлено дані порівняльного дослідження якісних показників засвоєння знань з навчальної дисципліни “Основи технології виробництва і ремонту автомобілів” студентами Національного університету водного господарства і природокористування, що закінчили технікум і ЗОШ. Зроблено висновок, що результати функціонування комплексів типу “Технікум (коледж) – ВНЗ” свідчать про ефективність ступеневої професійної підготовки фахівців.

Створення інноваційного середовища в системі професійної освіти – один з пріоритетних напрямів освітніх проєктів КНАУФ / Т. Є. Остапченко // Професійно-технічна освіта. – 2011. – № 3. – С. 13-17. – Бібліогр.: 7 назв. – укр.

Досліджено теоретико-прикладні аспекти створення інноваційного середовища в системі професійної підготовки майбутніх робітників-будівельників за участю соціальних партнерів. Окреслено основні положення концепції освітнього проєкту КНАУФ, експліковано схему та висвітлено етапи її реалізації. Розглянуто форми роботи щодо створення освітнього середовища підготовки монтажників гіпсокартонних конструкцій в регіональних навчально-практичних будівельних центрах на базі ПТНЗ. Особливу увагу приділено розробці та впровадженню в навчальний процес ПТНЗ відповідних посібників, підручників, дидактичних матеріалів для підготовки фахівців за модульною технологією навчання. Проаналізовано досвід соціального партнерства та прогнозовано напрями подальших досліджень в контексті подальшого оновлення змісту і технології навчання.

Роль соціального партнерства у сфері професійно-технічної освіти

Змістове наповнення цього блоку складають реферати, в яких висвітлено основні чинники, що зумовлюють необхідність створення ефективної системи соціального партнерства у сфері професійно-технічної освіти, висвітлено позитивні тенденції, основні напрями (етапи) створення системи соціального партнерства на регіональному рівні та на рівні професійно-технічних навчальних закладів. Проаналізовано роль соціального партнерства щодо забезпечення професійно спрямованого навчання кваліфікованих робітників у діяльності ПТНЗ.

Конкурси фахової майстерності – пріоритетні освітні проекти професійної освіти і компанії Кнауф / Т. Є. Остапченко // Проф.-техн. освіта : наук.-метод. журн. – 2013. – № 2. – С. 52-53.

Охарактеризовано конкурс фахової майстерності як найефективніший спосіб моніторингу якості професійно-технічної освіти. Відзначено переваги проведення конкурсів для творчо обдарованої молоді та освоєння учнями ПТНЗ новітніх методів праці та матеріалів. Дано оцінку організації та змістовного наповнення конкурсу професійно-технічної фахової майстерності, який проводиться компанією Кнауф. Наголошено на тому, що такі проекти сприяють підвищенню професійної майстерності та мобільності учнів ПТНЗ. Виявлено, що конкурси фахової майстерності підвищують попит серед учнівської молоді на навчання робочим спеціальностям та престиж професійно-технічної освіти. Висвітлено інноваційний характер проведення конкурсів фахової майстерності та їх значення у навчально-виховному процесі ПТО.

Плідна співпраця / Г. Г. Чернобук // Проф.-техн. освіта : наук.-метод. журн. – 2013. – № 3. – С. 20-21.

Проаналізовано різновекторні завдання, які стоять перед професійно-технічними навчальними закладами. Представлено результати науково-дослідної роботи, а саме розробку концепції управлінської діяльності у багатoproфільному вищому професійному училищі. Зазначено, що експериментальна робота з удосконалення управлінської діяльності у професійно-технічному навчальному закладі виявила необхідність формування ефективних механізмів соціального партнерства та впровадження маркетингових технологій.

Пошук механізмів взаємодії професійно-технічних закладів та роботодавців в умовах сучасного ринку праці / О. Пащенко // Післядипломна освіта в Україні. – 2013. – № 1. – С. 54-56. – Бібліогр. : 5 назв.

Розглянуто проблему невідповідності структури і змісту професійно-технічної освіти динамічним змінам, зумовленими глобалізаційними викликами та завданнями інноваційного розвитку економіки України. Відмічено, що інтереси навчально-виховного процесу не збігаються з інтересами і вимогами роботодавців. Вказано, що у спільній діяльності професійно-технічних закладів та роботодавців: форми і методи діяльності педагогічного і виробничого колективів збільшують їх ефективність, досягти очікуваних результатів. Окреслено перспективні наряди взаємодії ПТНЗ і роботодавців.

Профессиональная подготовка кадров на основе кластерного подхода / М. В. Журавлёва // Alma Mater (Вестник высшей школы) : науч. журн. – 2010. – № 2. – С. 50-55. – Библиогр.: 4 назв.

У статті розглянуто багаторівневу професійну підготовку кадрів в умовах освітнього кластеру - сукупності взаємопов'язаних закладів

професійної освіти, об'єднаних за галузевим принципом, які мають партнерські відносини з підприємствами галузі. Проаналізовано переваги кластерного підходу до професійної освіти, що забезпечують підвищення якості підготовки спеціалістів різного рівня на прикладі неперервної професійної підготовки кадрів для нафтохімічної галузі.

Реалізація ступеневої підготовки фахівців в системі вищої освіти у структурі "коледж – університет" / М. Яцков, Л. Осадча // Нова пед. думка : наук.-метод. журн. – 2013. – № 1 ч. 2(Матеріали XI Міжнародної науково-методичної конференції "Забезпечення наступності змісту в системі ступеневої вищої та післядипломної освіти"). – С. 136-141. – Бібліогр.: 7 назв. – укр.

В статті розкриті технології ступеневої підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційними рівнями "кваліфікований робітник" - "молодший спеціаліст" - "бакалавр" та їх переваги над традиційною підготовкою фахівців в системі вищої освіти.

Творче партнерство / Н. Д. Проценко // Проф.-техн. освіта : наук.-метод. журн. – 2013. – № 3. – С. 19-20.

Розкрито значення обласних навчально-методичних центрів професійно-технічної освіти, які за своїми функціями і повноваженнями мають істотний вплив на організацію і супровід навчально-виховного, виробничого процесів у ПТНЗ. Проаналізовано вектори компетенції керівних працівників навчальних закладів. Обґрунтовано значення використання методики анкетувань щодо визначення рівня тієї чи іншої професійної компетентності, яка запропонована лабораторією та дає право оперативно скоригувати та спланувати систему тематичних заходів для керівних працівників ПТНЗ у міжкурсовий період.

Управління в системі професійно-технічної освіти

Змістова складова блоку “Управління в системі професійно-технічної освіти” охоплює матеріали з теоретико-методичних проблем управління, зокрема, розглянуто теоретичні підходи до розуміння сутності поняття „управління”; розкрито особливості управління професійно-технічним училищем як відкритою системою; показано технології прийняття та реалізації управлінського рішення в діяльності керівника професійно-технічного училища; розкрито суть та структуру управлінської культури керівника ПТНЗ, шляхи та засоби її формування. Обґрунтовано нову систему управління освітою, розроблено комплексні системи управління якістю освіти на регіональному, місцевому рівнях з урахуванням усіх об'єктів і суб'єктів освітньої галузі, перехід від державного до державно-громадського управління, чітке розмежування функцій між центральними, регіональними і місцевими органами управління.

Економетричні моделі попиту на послуги професійно-технічної освіти / Д. Д. Айстраханов // Професійно-технічна освіта. – 2012. – № 4. – С. 39-42. – Бібліогр.: 2 назви. – укр.

Розглянуто економіко-математичні моделі функціонування та попиту на послуги професійно-технічної освіти, а саме: лінійні та з оберненим зв'язком. Зауважено, що лінійні – це клас регресійних рівнянь; з оберненим зв'язком – симультативні моделі, які можна побудувати як для державного, так і регіонального рівня управління. Зроблено економічний аналіз даних моделей та відзначено кореляційні зв'язки їх статистичних показників. Визначено економічні характеристики моделей, а саме: середня ефективність чинника; гранична ефективність чинника; еластичність результуючого показника за чинником; сумарна еластичність. Обґрунтовано ефективність побудови економетричних моделей для економічного аналізу процесів прийняття якісних управлінських рішень на всіх рівнях керування ПТО.

Проблеми державного управління підготовкою робітничих кадрів в Україні / С. Володарець // Освіта і упр. – 2009. – 12, № 3/4. – С. 154-160. – Бібліогр.: 25 назв. – укр.

Висвітлено основні завдання побудови ефективної та гармонійної системи державного управління професійно-технічною освітою (ПТО) з метою безперервної підготовки робітничих кадрів, які будуть конкурентоспроможними на сучасному ринку праці. Констатовано, що теоретико-методологічну основу моделювання розвитку державного управління ПТО системою підготовки робітничих кадрів повинні становити основні положення провідних наукових підходів, серед яких: антропосоціальний підхід, що проголошує людину найвищою цінністю суспільства; цільовий підхід, який спрямовує діяльність на результат відповідно до індивідуальних особливостей, здібностей індивіда та мети ПТНЗ; системний підхід, який дає змогу дослідити елементи системи ПТО з метою утримання її функціонування у визначеному стані тощо.

Проблеми і тенденції управління якісною підготовкою людських ресурсів у системі професійно-технічної освіти України / Я. Камінецький // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2008. – № 4. – С. 18-26. – Бібліогр.: 9 назв. – укр.

Наведено критичний огляд сучасних потреб ринку праці, а також проблем і тенденцій в управлінні якісною підготовкою виробничого персоналу для різних галузей економіки України. На основі аналізу стану підготовки робітничих кадрів і багаторічного досвіду керівництва системою професійно-технічної освіти Львівщини внесено пропозиції щодо наукового забезпечення управління якісною підготовкою цих кадрів. Обґрунтовано шляхи оновлення і модернізації системи професійно-технічної освіти України на основі впровадження інновацій і зарубіжного досвіду формування виробничого персоналу.

Роль органів виконавчої влади у підготовці кваліфікованих робітників / Я. Камінецький // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2011. – № 6. – С. 199-207. – Бібліогр.: 7 назв. – укр.

На прикладі фінансування з обласного бюджету Львівської області проаналізовано роль центральних органів виконавчої влади, регіональних органів влади та роботодавців у підготовці кваліфікованих робітників. Визначено пріоритетні напрями подальшого розвитку професійно-технічної освіти (ПТО) Львівської області. Обґрунтовано висновки щодо прогнозування тенденцій розвитку ПТО, об'єктивні і суб'єктивні чинники щодо планування потреб у висококваліфікованих робітниках, створенні державних стандартів, Національних рамок кваліфікацій. Констатовано актуальність функціонування системи освіти як єдиного механізму від дошкільної освіти до професійної підготовки в ПТНЗ та ВНЗ. Запропоновано шляхи оновлення цієї системи.

Тренінг у розвитку професійної компетентності керівника ПТНЗ / Т. Ю. Чернова / Професійно-технічна освіта. – 2012. – № 4. – С. 45-48. – Бібліогр.: 6 назв. – укр.

Виокремлено та охарактеризовано наступні види тренінгів: соціально-психологічний, бізнес-тренінг, професійний, тренінг креативності та відповідні їм функції. Відзначено особливості їх проведення. Підкреслено актуальність проведення тренінгів професійного спрямування для розвитку професійної компетентності керівника ПТНЗ. Наведено структуру змісту тренінгу “Професійна компетентність керівника”, побудовану на основі модульного підходу, в якому виділено такі модулі: нульовий, навчальні модулі, модуль-резюме. Названо тренінги, необхідність проведення яких передбачено як реалізація відповідного етапу організації програми тренінгу: “Професійний старт”, “Культура управління”, “Партнерство”, “Професійна мобільність”: визначено мету, завдання, форми та методи навчання. Констатовано ефективність проведення тренінгів професійного спрямування в контексті розвитку професійної майстерності керівників ПТНЗ.

Список літератури

1. Айстраханов Д. Д. Економетричні моделі попиту на послуги професійно-технічної освіти / Д. Д. Айстраханов // Професійно-технічна освіта. – 2012. – № 4. – С. 39-42. – Бібліогр.: 2 назви. – укр.
2. Актуальні аспекти розвитку освіти в Україні: економіка, професійна підготовка, дистанційне навчання: [монографія] / Л. Л. Ляхоцька, О. В. Величко, О. М. Гедиш, О. В. Лященко; ред.: В. В. Олійник; НАПН України, Ун-т менедж. освіти. – К. – Донецьк : УМО : Світ кн., 2012. – 184 с. – укр.

3. Актуальні проблеми гуманітарної освіти в ПТНЗ [Текст] : монографія / [Васянович Г. П. та ін. ; за ред. Г. П. Васяновича, С. М. Вдович] ; Нац. акад. пед. наук України, Львів. наук.-практ. центр проф.-техн. освіти. – Л. : Корпан Б. І., 2011. – 242 с.

4. Анісімов М. В. Теоретико-методологічні основи прогнозування моделей професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників: автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / М. В. Анісімов; Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького. – Черкаси, 2012. – 40 с. – укр.

5. Байдулін В. Б. Запрошуємо до співробітництва з питань енергоефективності / А. І. Михайличенко, В. Б. Байдулін // Професійно-технічна освіта. – 2011. – № 3. – С. 32-33. – укр.

6. Балдич Л. Значення інноваційних процесів у формуванні професійної компетентності молодших спеціалістів / Л. Балдич, Д. Куртяник // Молодь і ринок. – 2010. – № 12. – С.284-286. – Бібліогр.: 14 назв. – укр.

7. Вдович С. М. Мовна підготовка як умова професійної адаптації учнів професійно-технічних навчальних закладів: навч.-метод. посіб. / С. М. Вдович О. В. Палка; Нац. акад. пед. наук України, Львів. наук.-практ. центр проф.-техн. освіти. – К. : Пед. думка, 2012. – 135 с. – Бібліогр.: с. 126-135. – укр.

8. Вітренко Ю. Взаємозв'язок освіти та зайнятості населення України в умовах ринкової економіки: пошук узгодженості / Ю. Вітренко // Вища школа. – 2013. – № 3. – С. 7-18. – Бібліогр.: 9 назв. – укр.

9. Володарець С. Проблеми державного управління підготовкою робітничих кадрів в Україні / С. Володарець // Освіта і упр. – 2009. – 12, № 3/4. – С. 154-160. – Бібліогр.: 25 назв. – укр.

10. Гаврилюк Г. М. Система освіти Черкащини готова до впровадження нових державних стандартів : із матеріалів виступу на серпневій конференції працівників освіти Черкаської області / Г. М. Гаврилюк // Пед. вісн. : наук.-метод. журн. – 2012. – № 4. – С. 2-19.

11. Гириловська І. В. Інноваційна технологія підвищення якості управління розвитком освіти / І. В. Гириловська // Професійно-технічна освіта. – 2011. – № 3. – С.23-24. – Бібліогр.: 6 назв.– укр.

9. Дремова І. Метод проектів у формуванні технологічної культури майбутніх кваліфікованих робітників / Ірина Дремова // Зб. Наук. пр. Ін-ту професійно-технічної освіти НАПН України “Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України Професійна педагогіка”/ Ін-т професійно-технічної освіти НАПН України. – К., 2012. – Т.6, ч.1. – С. 35-65. – укр.

10. Журавлева М. В. Професійна підготовка кадрів на основі кластерного підходу / М. В. Журавлева // Alma Mater (Вестник высшей школы) : науч. журн. – 2010. – № 2. – С. 50-55. – Библиогр.: 4 назв.

11. Заєць В. І. Педагогічні можливості гуртожитку ПТНЗ / В. І. Заєць // Педагогіка і психологія педагогічної освіти. – № 3. – 2012. – С. 30-31.– укр.

12. Зіньковський Ю. Професійно-технічна освіта крізь призму соціальних трансформацій / Ю. Зіньковський // Проф.-техн. освіта . – 2010. – № 4. – С. 5-6. – укр.
13. Злочевська К. С. Арт-технології: активізація творчого та духовного потенціалу особистості у професійному самовизначенні учнівської молоді ПТНЗ / К. С. Злочевська // Професійно-технічна освіта. – 2011. – N 3.– С. 27-29. – Бібліогр.: 9 назв. – укр.
14. Камінецький Я. Проблеми і тенденції управління якісною підготовкою людських ресурсів у системі професійно-технічної освіти України / Я. Камінецький // Педагогіка і психологія проф. освіти. – 2008. – № 4. – С. 18-26. – Бібліогр.: 9 назв. – укр.
15. Кізім С. Використання засобів інформаційно-телекомунікаційних технологій у системі професійно-технічної освіти / С. Кізім // Педагогіка і психологія проф. освіти . – 2008. – № 4. – С. 173-178. – Бібліогр.: 8 назв. – укр.
16. Кіндзерська С. Г. Професійна майстерність педагогічних працівників як умова формування компетентності фахівців С. Г. Кіндзерська / Професійно-технічна освіта. – 2011. – N 3. – С. 10-13. – Бібліогр.: 6 назв. – укр.
17. Копельчак М. Маркетинговий підхід в діяльності професійно-технічного навчального закладу / М. Копельчак // Молодь і ринок . – 2011. – № 2. – С. 160-164. – Бібліогр.: 4 назв. – укр.
18. Копельчак М. Управління професійною підготовкою: понятійно-термінологічний апарат і організаційна структура / М. Копельчак // Молодь і ринок.–2010. – № 12. – С. 20-22. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.
19. Короткова Л. І. Роль соціального партнерства в забезпеченні професійно спрямованого навчання кваліфікованих робітників у ПТНЗ / Л. І. Короткова // Професійно-технічна освіта. – 2012. – N 4.– С. 13-16. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.
20. Кремень В. Г. Синергетика в освіті: контекст людиноцентризму : монографія / В. Г. Кремень, В. І. Ільїн; [Національна академія педагогічних наук України]. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 368 с.
21. Лазарєв М. І. Структура мікромодулів інтегрованої навчальної дисципліни “Виробниче навчання” / М. І. Лазарєв, Н. В. Божко // Пробл. інж.-пед. освіти. – 2009. – № 24/25. – С. 149-157. – укр.
22. Литвин А. В. Теоретичні та методичні засади інформатизації навчально-виховного процесу у професійно-технічних навчальних закладах будівельного профілю [Рукопис] : дис. . д-ра пед. наук: 13.00.04 / А. В. Литвин ; наук. консультант М. М. Козяр ; Львівський науково-практичний центр професійно-технічної освіти НАПН України (Львів). – Львів, 2011. – 478, [7] с. : табл., граф., фото. – Бібліогр.: с. 428-478.
23. Лук'яненко Г. І. Сучасна професійно-технічна освіта в контексті МСКО / Г. І. Лук'яненко // Педагогіка і психологія. – № 1. – С. 49-53. – укр.
24. Лук'яненко Г. Концепція професійних стандартів – як основа державних стандартів професійно-технічної освіти нового покоління / Ганна

Лук'яненко // Зб. наук. пр. Ін-ту професійно-технічної освіти НАПН України
НАПН України "Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти
НАПН України. "Професійна педагогіка" / Ін-т професійно-технічної освіти
НАПН України. – К., 2012. – Т. 3, ч. 2. – С.55-58. – укр.

25. Лук'янова Л. Методологічні аспекти розроблення стандартів,
заснованих на компетенціях / Л. Лук'янова // Проф.-техн. освіта . – 2011. – №
1. – С. 18-20. – Бібліогр.: 4 назви. – укр.

26. Мілохіна М. О. Структурний аналіз професійної компетентності
майбутніх операторів комп'ютерного набору / М. О. Мілохіна // Професійно-
технічна освіта. – 2012. – N 4.– С. 37-39. – Бібліогр.: 3 назви. – укр.

27. Напрями реформування системи професійно-технічної освіти в умовах
європейської інтеграції (досвід, аналіз, прогнози) : Колективна монографія /
Авторський колектив: Аніщенко В. М., Закатнов Д. О., Здіорук С. І., Клепко
С.Ф, Радкевич В. О., Савченко В. А., Савченко І. М., Скульська В. Є.,
Стариков І. М. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 188 с.

28. Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання : тези
звітної наук.-практ. конф. за 2012 р. (м. Київ, 28 берез. 2013 р.). Т. 1 / Нац.
акад. пед. наук України. Ін-т проф.-техн. освіти ; [за ред. В. О. Радкевич, Г. В.
Єльнікової]. – Київ : ІІТО НАПН України, 2013. - 258 с. - Бібліогр. у кінці
ст.

29. Нестерова Л. В. Профтехосвіта України ХХ – початок ХХІ століть:
енциклопедичне видання / ав.: Нестерова Л. В., Стременко Л. О.; за заг. ред.
Л. Нестерової. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 128 с.

30. Остапченко Т. Є. Створення інноваційного середовища в системі
професійної освіти – один з пріоритетних напрямів освітніх проектів КНАУФ
/ Т. Є. Остапченко // Професійно-технічна освіта. – 2011. – N 3. – С. 13-17. –
Бібліогр.: 7 назв. – укр.

31. Пальчук М. І. Глобалізаційні процеси в єдиному освітньому просторі та
їхній вплив на стратегічний розвиток професійної освіти / М. І. Пальчук //
Педагогіка і психологія . – 2010. – № 1. – С. 38-49. – Бібліогр.: 20 назв. – укр.

32. Патон Б. Є. Забезпечити конкурентоспроможність майбутніх зварників
/ Б. Є. Патон // Професійно-технічна освіта. – 2011. – N 3. – С. 17-25. –
Бібліогр.: 3 назви. – укр.

33. Пащенко О. Пошук механізмів взаємодії професійно-технічних
закладів та роботодавців в умовах сучасного ринку праці / О. Пащенко //
Післядипломна освіта в Україні. – 2013. – № 1. – С. 54-56. – Бібліогр. : 5 назв.

34. Педагогічні засади організації професійного навчання на виробництві:
монографія / [Аніщенко В. М., Герганов Л. Д., Байдулін В. Б., Михайличенко
А. М. та інші]: під ред. В. О. Радкевич. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 256
с.

35. Пікула М. Система ступеневої професійної освіти в навчально-
методичних комплексах: деякі аспекти функціонування / М. Пікула // Нова
пед. думка : наук.-метод. журн. – 2013. – № 1 ч. 1(Матеріали ХІ Міжнародної
науково-методичної конференції "Забезпечення наступності змісту в системі

ступеневої вищої та післядипломної освіти"). – С. 91-93. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.

36. Постоян Т. Г. Інноваційна регіональна модель підготовки галузевих кадрів / Т. Г. Постоян // Наука і освіта : наук.-практ. журн. Півд. наук. Центру НАПН України. – 2012. – № 8(Педагогіка). – С. 126-129. – укр.

37. Проценко Н. Д. Творче партнерство / Н. Д. Проценко // Проф.-техн. освіта : наук.-метод. журн. – 2013. – № 3. – С. 19-20.

38. Родіонова Н. М. Професійно-технічна освіта: сучасний стан, проблеми, перспективні напрямки / Н. М. Родіонова // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Пед. науки. – 2012. – № 4, ч. 1. – С. 31-36. – Бібліогр.: 8 назв. – укр.

39. Русанов Г. Зміст формування готовності педагогів ПТНЗ до професійної діяльності в умовах децентралізації управління професійним навчанням / Г. Русанов // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2011. – N 6. – С. 208-214. – Бібліогр.: 9 назв. – укр.

40. Савченко І. М. Веб-сайт ПТНЗ як ефективний інструмент Інтернет-маркетингу / І. М. Савченко, К. Б. Мірошніченко // Професійно-технічна освіта. – 2012. – N 4. – С. 9-13. – Бібліогр.: 11 назв. – укр.

41. Свистун В. І. Децентралізація управління професійно-технічною освітою: монографія / авт. кол. В. І. Свистун, Д. Д. Айстраханов, Г. В. Єльнікова та інші. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 356 с.

42. Семенюк Н. Нормативно-правове забезпечення розв'язання суперечностей безперервної освіти / Наталія Семенюк // Вища освіта України : теорет. та наук.-метод. часоп. – 2013. – № 2. – С. 26-32. – Бібліогр.: 11 назв. – укр.

43. Сліпчишин Л. Взаємодія професійно-технічних і позашкільних навчальних закладів з розвитку творчого потенціалу учнів / Л. Сліпчишин // Молодь і ринок. – 2011. – N 10. – С. 33-36. – Бібліогр.: 5 назв. – укр.

44. Стойчик Т. І. Підготовка кваліфікованих робітників в умовах ПТНЗ гірничого профілю / Т. І. Стойчик // Професійно-технічна освіта. – 2012. – С.34-36. – Бібліогр.: 4 назви. – укр.

45. Супрун В. В. Реалізація основних завдань міжвідомчої робочої групи з питань розроблення та впровадження державних стандартів ПТО / В. В. Супрун // Проф.-техн. освіта : наук.-метод. журн. – 2013. – № 2. – С. 6-7.

46. Сушенцева Л. Л. Фундаменталізація змісту ПТО – умова підготовки професійно мобільного кваліфікованого робітника / Л. Л. Сушенцева // Професійно-технічна освіта. – 2012. – N 4. – С. 21-24. – Бібліогр.: 3 назви. – укр.

47. Табачник Д. В. Державні стандарти професійно-технічної освіти / Д. В. Табачник // Проф.-техн. освіта: наук.-метод. журн. – Київ: Педагогічна преса, 2013. – № 2. – С. 4-5.

48. Табачник Д. В. Інноваційні процеси у неперервній професійній освіті / Д. В. Табачник // Професійно-технічна освіта. – 2011. – N 3. – С. 4-5. – укр.

49. Флярковська О. В. Інформаційно-комунікаційні технології в професійно-технічній освіті / О. В.Флярковська // Проф.-техн. освіта: наук.-метод. журн. – Київ: Педагогічна преса, 2013. – № 2. – С. 13-15. – укр.
50. Чернобук Г. Г. Плідна співпраця / Г. Г. Чернобук // Проф.-техн. освіта : наук.-метод. журн. – 2013. – № 3. – С. 20-21.
51. Чернова Т. Ю. Тренінг у розвитку професійної компетентності керівника ПТНЗ / Т. Ю. Чернова / Професійно-технічна освіта. – 2012. – N 4. – С. 45-48. – Бібліогр.: 6 назв. – укр.
52. Яцков М. Компетентнісний підхід у підготовці молодших спеціалістів у технічному коледжі Національного університету водного господарства та природокористування / М. Яцков, Л. Осадча // Професійно-технічна освіта. – 2011. – N 3. – С. 257-259. – Бібліогр.: 4 назви. – укр.
53. Яцков М. Реалізація ступеневої підготовки фахівців в системі вищої освіти у структурі "коледж – університет" / М. Яцков, Л. Осадча // Нова пед. думка : наук.-метод. журн. – 2013. – № 1 ч. 2(Матеріали XI Міжнародної науково-методичної конференції "Забезпечення наступності змісту в системі ступеневої вищої та післядипломної освіти"). – С. 136-141. – Бібліогр.: 7 назв. – укр.